ERICH PRZYWARA S. J.

EUCHARISTIE

A PRÁCE

1922

VYDAL L. KUNCÍŘ V PRAZE

ERICH PRZYWARA S. J.

EUCHARISTIE A PRÁCE

PŘELOŽIL

K. C. KLEMENT

1922

VYDAL L. KUNCÍŘ PRAHA VII.

NIHIL OBSTAT.

Pragae, 15. Septembris 1922.

Josephus Hronek, censor.

IMPRIMATUR.

Antonius Podlaha,

episcopus Paphiensis,

vicarius generalis.

Nr. 12054.

Otázka doby jest ve své nejhlubší podstatě otázkou náboženskou a politika a společnost jsou pouhými skořápkami jejího skrytého bytí. - Mart. Deutinger, Duch křesťanského podání, 1851.

PRÁCE.

VE MNĚ ŽIJE KRISTUS, bylo životním pravidlem apoštola národů (Gal. II. 20).

V síle tohoto vědomí pracóval více než jiní, obstál v nebezpečích na vodě i na zemi, „v práci i námaze, v nočních bděních, často v hladu a žízni, v postech, často v zimě a nahotě" (II. Cor. XI, 27), nesl slovo Kristovo „před pohany a krále". (Sk. ap. IX.) 51. V síle svého spojení s Kristem vytrval a vynesl svět starověku ve smrt zapadající k slunnému dni Kristovu.

Jeho práce, která obnovila svět, jest nejlepším důkazem jeho smělého slova: ‚Ve mně žije Kristus'.

„Listem naším jste vy... ne na deskách kamenných, nýbrž na tělesných deskách srdce" (II. Cor. III. 2—3).

Obrácení a posvěcení Křesťané, svět jím v Kristu obnovený... jsou jediným nezničitelným svědectvím toho, že Pavel nosil Pána v

srdci; zde jest ona statistika eucharistického hnutí, které vanulo jeho planoucím srdcem; toť zpráva o eucharistickém kongresu, který v tisíci hlasech jásal v jeho duši:

práce zvýšená, vystupňovaná jako jediné bezpečné znamení pravého eucharistického hnutí;

práce nezištná, námahy plná na každém místě;

práce smělá bez veškeré bázně, i tehdy, když se zdá že se to protiví „reputaci" a „dobrému staré-mu zvyku";

práce bez oddechu a neúnavná, i když člověk již ve všech denících se slaví jako „učitel své doby".

2.

Jest jistý ZÁKON V ŽIVOTĚ MILOSTI, zákon drtivé síly pro lenochy, na výsost však povznášející ty, kdož jsou neúnavni:

kolik milosti přijímáme, tolik práce musíme vykonati.

Bůh nedává svou milost jako měkkou poduškuk sladkému sně-

ní: jeho milost jest požárem, který plane v srdci a rukách, až na kovadlině mužné vůle se promění ve svatý čin práce, v meč Michaela archanděla, který záře jako blesk, vede bitvy Boží.

To platí již o jednotlivé milosti.

Ve svatém Přijímání však sestupuje sama vtělená plnost milostí do srdce lidského: člověk přijímá samotného Dárce milostí. Z toho následuje neúprosnou logikou:

nyní musí dílo takového člověka se státi dílem samotného Krista.

DÍLO Kristovo: ne zbožné nálady, vzletné myšlenky, krásně vyzdobená předsevzetí, ale dílo práce.

Dílo KRISTOVO: ne malé ozdobné věcičky; ne díla, jaká může vykonati každý pohan, v němž nežije Kristus; ale díla důstojná Syna Božího, který v tobě žije... díla Kristova.

Neboť KRISTUS žije v tobě:

nikoliv obyčejný člověk, omezené děcko bojící se práce...

ne, ale Kristus, „v němž bylo stvořeno všecko“ (Kol. I. 16).

A Kristus ŽIJE v tobě:

ne snad jen zanikající vzpomínka nese se tvou duší...

nikoliv, ale jeho život hýřivé práce, plamenné horlivosti pro říši Boží,

život všeho života žije v tobě.

3.

JAK ČASTO ŽIJE V TOBĚ?

Jednou za rok snad?

Je-li pravdou, že ve svatém Přijímání Kristus vchází v naše duše (a to jest věčnou pravdou);...

je-li pravdou, že žijeme v době častého, ano denního svatého Přijímání (a to dosvědčuje zkušenost);

jací to mužové plni Pána musí tu povstávati!

Jak vysoko převýšiti musí svatá pracovní síla katolíků pracovní schopnost nekatolíků, kteří sklízejí jen drobečky se stolu milostí!...

Jak rychle musí mizeti všechna pohoršení z katolických rodin!

Jak nádherně musí rozkvétati veliké katolické organisace!

Jak čistě a beze skvrny zazářiti musí bratrská láska v táboře katolickém!

Jak žasnouti musí národové země nad pracovním žárem učedníků Páně, kteří dobývají nebe!

Jak proměniti se musí tvář země ve slunném jasu Spasitelově!

Děje se tak?

4.

Suďme jen SEBE SAMY v tichém pokojíku:

Rci duše má, jaká jest tvoje eucharistická statistika:

jaká tvá práce na tobě samé,

jaká tvá nezištná práce na velkých úkolech Církve?

Souhlasí počet tvých svatých Přijímání s počtem velkých děl, jež uskutečniti může jen křesťan, tak často Krista ve svou duši přijímající?

‚Láska zajisté Kristova nás pudí' (II. Cor. V, 14).

Každé svaté Přijímání toť požár, který tě vždy prožehne k nové práci.

Běda tobě, musí-li tento nebeský oheň v tobě uhasnouti!

Běda tobě, musí-li hanebně sloužiti k tomu, aby rozehříval tvoji netečnost!

Pak se stáváš svému Pánu vězením, které však bude tak roztrženo jako hrob v zahradě Nikodémově!

Nechť v tobě Kristus ŽIJE, ať žije v neunavné práci, v práci radostné, která ničeho se nezalekne!

Na Tobě závisí, zda Kristus zase obnoví celý svět.

Neboť již neprochází zemí ve viditelné osobě jako kdysi v Galileji.

Avšak prací duší, které Ho přijímají, jde nyní Pán světem uče a uzdravuje.

Proto musí život těchto duší býti životem Kristovým a jejich práce prací Kristovou.

Takový život a taková práce mohou býti jedinou statistikou tvého hnutí eucharistického a tvou opravdovou vstupenkou k eucharistickému světovému kongresu.

Tímto pravým světovým kongresem eucharistickým jest radostná svorná práce všech katolíků všech zemí na světových úkolech světové Církve nestísněná úzkými hranicemi nacionálními a národní svévolí.

VNITŘNÍ PRÁCE.

1.

KRISTUS JEST VĚČNÝM PRAOBRAZEM VNITŘNÍHO I VNĚJŠÍHO SVĚTA.

Všechna krása vesmíru, velebnost velehor, milá prostota zelených údolí, jasná ptačí hudba v jarních lesích, právě tak jako rachot i hromobití nočních bouří, tichá samota zapadlých horských úžin, stejně jako mohutný zmatek, ruch a šum továrního města:

toť vše rozmanitý odraz jeho jednoty.

Všechna krása nitra lidského, zvonivý smích dítěte, bouřlivá činorodá touha mládí, vážná energie mužova, obětavá odevzdanost ženina, zjasněný klid starcův;

neúnavné bádavé hloubání učencovo, stejně jako strohý zápas dělníkův se silami přírody;

tiché a chladné počítání kupcovo, stejně jako srdce jímající intuice umělcova:...

vše to rozmanitý odraz jeho jednoty.

Tento jediný Kristus,
věčně ideální jednota vnitřního i vnějšího světa 1)
spojuje se s duší člověka.

Jaký může býti jeho cíl než: pomocí práce této lidské duše vždy více vzhůru k sobě přitáhnouti, sobě připodobniti, v sobě sjednotiti vnitřní i vnější svět! 2)

2.

Takový jest v pravdě PRACOVNÍ PROGRAM EUCHARISTICKÉHO SPASITELE:

Duše lidská má přizpůsobiti svůj vnitřní svět jeho obrazu, aby

---

1) Augustinus: Cuius sapientia simpliciter multiplex et uniformiter multiformis (De Civ. Dei 1. 12, c. 18) et omnes unum in ea (De Trin. 1. 6, c. 11).

2) Augustinus (De Trin. 1. 4, c. 7): Quia ab uno... Deo... evanueramus in multa, discissi per multa rentes in multis: oportebat... ut et inhaeiustificaremur in uno iusto facti unum... per Mediatorem Deo reconciliati haerea- mus uni, fruamur uno, permaneamus unum.

tak mohl v něm býti obnoven svět vnější; veškera kulturní práce vnější má býti zakořeněna ve vnitřní práci Svatosti a veškera vnitřní práce Svatosti má ústiti ve vnější práci pravé kultury, která opětně vyvrcholuje v posvěcení všeho lidstva.

Kořenem jednotlivosti takové práce jest vnitřní práce svatosti.

Každé působení na venek... a třeba sebe vyšší a sebe vznešenější... bez této Svatosti jejího původce jest bez života: „měď zvučící" (I. Cor. XIII, 1). Užitek pak, který takové působení světu přináší, zůstává vězeti ve hmotě: svět se sice tělesně obohacuje, ale duševně chudne.

Dílo, které není vytvořeno svatýma rukama, podobá se mrtvole; neboť jako mrtvola ani ono nemá již duše.

Pro svět živých lidí má však jenom život cenu.

Obsahem však tohoto života svatosti jest napodobení eucharistického Spasitele. Neboť On jest „život věčný", jeho pak napodobení jest tudíž pravým životem

vnějšího působení: pravou vnitřní prací.

Spočívá v tom dvojí:

Kristus jako věčná ideální jednota všeho vnitřního snažení vyžaduje, aby také každý jednotlivec si opatřil obraz této jednoty;

Kristus jako všemocně působící Bůh v nejhlubším skrytu Eucharistie chce, aby naše působení podle jeho vzoru spojovalo v sobě nejvyšší sílu a nejvyšší pokoru.

3.

VNITŘNÍ JEDNOTA.

Hříšný stav se projevuje právě v tom, že člověk mimovolně všemu pokušení jest vydán na pospas. Brzy ho strhují obrazy jeho smyslů, brzy opět se stává hříčkou vlastních náklonností. Není v něm již jednoty, není v něm zákona, který by všechno ovládal. Nevládne zde jediná vůle, ale množství smyslových vjemů a vášní.

Kristus však jest věčnou jednotou.

V jeho chrakteru, jak nám jej kreslí svatá Evangelia, pojí se mírnost s hrozivým hněvem, prostota mluvy s propastnou hlubinou a vzletností myšlenek, radostná živost s vážností kajícníka. Všechna vnitřní hnutí jsou vzájemně vyvážena k nerušené jednotě.

Jeví se tu „odlesk Otce", ve kterém mnohost stvoření má svůj jednotný pramen, svou jednotnou sílu a svůj jednotný cíl.

Proto Kristus, který žije eucharisticky v duši člověka, nemůže pracovati k jinému cíli, než k tomu jedinému, aby jednotná královská moc vládla v jejím životě.

Takovou jednotnou mocí jest však svatá vůle Boží.

Této vůli se musí podrobiti nově obrácený tím, že zachovává Desatero Přikázání a Patero Přikázání cirkevních, věrný křesťan svou poslušností k světské i duchovní vrchnosti, světec pak radostnou ochotností k přehořké cestě Kříže.

„Poslušný až k smrti, a to k smrti kříže" (Filip. II, 8) Tak označuje apoštol národů nejhlubší podsta-

tu Kristovu a nejhlubší podstatu následování Krista.

Fiat voluntas tua, toť věčná skála jednoty v duši člověka, na které vyrůstá, ovšem v tvrdém zápase, plnost jejich hnutí a náklonností a vzkvétá v jeden peň a jednu květnou korunu. Fiat voluntas tua, toť pravidlo života, srozumitelné i poslednímu začátečníku, hlubo-ce nevyčerpatelné učedníku svatosti vždy dále a dále pronikajícímu, věčně nevyčerpatelné i největšímu jejímu mistru.

Tudíž znakem v pravdě „eucharistické" duše bude tato poslušnost ochotná k oběti.

Kdo Krista v sobě nosí musí se živiti tímže pokrmem, který byl i pokrmem Kristovým:

„činiti vůli toho, jenž mě poslal" (Jan, IV, 34).

4.

NEJVYŠŠÍ MOC SPOJENA S NEJVYŠŠÍ POKOROU.

V této části práce se projevuje

právě osobní zvláštnost eucharistického Krista.

Když putoval Palestinou, již tehdy „moc vycházela od něho a uzdravovala všecky". (Luk. VI, 19). Silnější však byla tato moc, když na kříži jeho Božství úplně ustoupilo do pozadí: tehdy způsobila spasení.

V Eucharistii se skrývá Božství i člověčenství; zde jest moc na vrcholu: v miliardách a miliardách lidí se uplatňuje ovoce spásy k obrácení a posvěcování.

Tam, kde Kristus působí nejskrytěji, tam také působí nejmocněji.

Takovou musí býti i osobní zvláštnost „eucharistické" duše.

Z jejího života má znovu vyzářiti eucharistický Kristus; to jest to nejvyšší její moci a to nejvyšší její pokory.

Nejvyšší její moci:

není znakem pravého křesťana, složí-li ruce rozjímavě v klín a Bohu přenechává práci;

statečně zasáhnouti, směle proniknouti ku předu, neunavně snažiti se výš...

to jest eucharistický charakter; pro něho není bázně, není překážky, není zastavení, není ani plného uspokojení;

„více, vždy více", tak zní jeho ohnivé heslo; právě proto, že Vůle Boží jest duši zákonem základním, jest její moc nevyčerpatelnou a její zápas neúnavným;

neboť jako Bůh jest nekonečný, tak i jeho vůle jest nekonečnou, nekonečnou v šíři i hloubce i výši.

Nejvyšší její pokory:

jako věčný Bůh všechno ve světě působí a přece zůstává neviditelným, jako eucharistický Kristus duševní život veškerého lidstva řídí a oplodňuje, aniž od koho jest viděn;

tak i „eucharistická" duše má se svým honosným já zaniknouti ve svém díle. Není věcí křesťana, aby svou prací sobě dělal reklamu. Podobá se zrnu obilnímu, které hynouc a umírajíc, stéblo vymetá: dílo žije, tvůrce umírá.

Jako Kristus svou smrtí dal život světu, tak chce, aby se dělo i dále: smrtí a umíráním učedníků.

ne eucharistické duše, nýbrž eucharistická díla.

Nemají se počítati křesťané, ale mají býti čítána křesťanská díla.

PRÁCE VNĚJŠÍ.

1.

Pán opustil samotu nazaretskou a celé zástupy lidu se vlnily po jeho cestách a naslouchajíce usedaly u jeho nohou.

Z opovržené opuštěnosti Golgoty vychází Ukřižovaný do celého světa a lidstvo klečí v modlitbě před ním a poslouchá jeho pokynů.

Také eucharistický Spasitel chce ven z půlnočního ticha svatostánku a to v obětiplné vnější práci posvěcených duší.

V těchto duších si vybudoval nový Nazaret svatého životá modlitby a Golgotu ustavičného sebezáporu;

jimi nyní plane heslo čistění chrámu: „Zelus domus tuae comedit me“ (Jan II, 17). Chrámová stavba uvnitř v duši volá po větší chrámové stavbě venku v příboji světa.

Eucharistická práce vnitřní nutká k eucharistické práci vnější.

Duše a svět mají hluboce vtisknuty tahy Boží a Boží tvář.

Avšak asi tak jako freska, která jest ukryta pod šedou omítkou. Jenom pod údery kladívka svaté práce oprýská zahalení a objeví se celý zlatolesk obrazu.

Kristus se spojuje s duší jen proto, aby v ní dal zazářiti znovu své tváři.

Nyní pak chce, aby prací této duše, v něm obnovené, znovu zazářily z hlubin světa jeho božské tahy, jasné jako slunce.

KRISTUS CHCE MÍTI SVĚT,

celý svět, nerozkouskovaný, nezkomolený.

Jako celý svět vyrostl z jeho tvůrčích rukou;

jako celý svět pil jeho obětní krev;

tak má býti celý svět přetvořen prací duší spojených s ním v jeden jediný obraz jeho podstaty.

2.

Vnější eucharistická práce jest podle své nejhlubší vlastnosti prací universální:

prostorově i časově všechno objímá.

Jest UNIVERSÁLNÍ PROSTOROVĚ:

jako věčný Bůh žije a působí i v nejmenším a nejopovrženějším prášku světa, jako všechno ve světě žije jeho životem a působí jeho působením;

jako eucharistický Kristus vchází v každou duši, i po lidsku nejopovrženější, nejzbědovanější, nejpodivnější, aby v ní vtiskl svou tvář:

tak pro vnější práci eucharistickou není žádného předmětu, žádného pracovního pole, které by snad bylo nezvyklým neb méně svatým, bezvýznamným neb méně užitečným.

Nezvyklým jest pouze jedno: neviděti ve všem Krista.

Nesvatým jest pouze jedno: nekonati vše pro Krista.

Bezvýznamnou a neužitečnou jest pouze ona práce, která Kri-

sta nemá za své východisko, Krista za svůj obsah, Krista za svůj cíl.

Žádná věc na světě, žádné pole lidské práce není nepřítelem Kristovým. Nepřítelem Kristovým jest jenom ta duše, která není ochotna z každého kvádru práce ve vesmíru vytesati tvář Kristovu.

Silou KRISTA, který v něm žije a působí,

křesťan se stává zručným dělníkem a řemeslníkem, jenž vždy zdatněji pokračuje ve zjemnělé práci a zlepšeném postupu práce;

stává se kupcem bystré hlavy, který nemá pokoje, až najde a zvolí nejvýhodnější obchodní spojení;

stává se smělým a neunavným badatelem, jenž se neleká žádného nebezpečí, stopuje věčnou pravdu, která každé pozemské pravdy jest prasluncem..., jenž nezůstává lpěti na lesklém povrchu, aniž lehce vytrubuje uspokojivě znějící fráse, nýbrž věčně nespokojen s tím, čeho dosáhl,

vždy hlouběji a hlouběje se pro-pracovává krvácejícíma rukama, nestaraje se o různé krutihlavy a úsudky mělké masy;

stává se umělcem sálajícím život a lásku, který každé látce, byť byla i sebe odpudivější, ono záření věčného světla dovede urvati, který VE své době, modle se a krváceje, razí nové dráhy NAD svou dobu, prorok osamělý;

stává se vůdcem svého lidu, plným vznešených myšlenek, a přece mužem vypočítavé, chladné, drobné práce, plným lásky k svému lidu a přece chladným znalcem jeho slabostí a nemohoucnosti.

3.

Jest ČASOVĚ UNIVERSÁLNÍ:

Jako každý stupeň vývoje lidstva, jako každý věk jest novým Zjevením Velikosti Boží;

jako každá doba odráží nový tah tváře Kristovy: Kristus týž včera i dnes i na věky (Žid. XIII, 8),

tak ani vnější eucharistická práce, to jest Kristova práce na venek, nezná rozdílů jednotlivých dob.

Ona netouží, prchajíc před skutečností přítomnosti, po idealisované minulosti, aniž se zasnívá nad fatou morganou „budoucího příští", promrhávajíc tak drahocenná léta pracovní.

Není přikována názorovými formami a pracovními methodami své úzce ohraničené doby.

Ona, ví že žádná doba není ideálně dobrou, ani žádná extremně špatnou, že žádná doba není jenom vzestupem a žádná doba že není pouze úpadkem.

Srdečně se raduje ze SVÉ doby a své mohutné ruce jí nabízí k práci a radostně jako zvonů znění zní úder dláta, jež ze vzácného kusu mramoru vytesává nový obraz Kristův.

Při tom jest si vědoma vší tvrdosti a zmatku této své doby; ale PRÁVĚ PROTO jest zapotřebí její práce a právě proto zápasí tak neunavně, poněvadž právě z nej-

tvrdšího mramoru povstává nejkrásnější obraz.

Z temné noci chaosu vytrysklo Světlo prvního dne stvoření,

a z noci Velikého Pátku zazářilo slunce Spasení.

Proto se raduje i křesťan právě ze slabosti a chyb své doby, neboť z nich může vykřesati nové světlo.

Proto stojí zde křesťan, v Kristu a Kristem žijící, tak titansky pevně, jásaje nad každou dobou a každou věcí, poněvadž z těch nejtemnějších hloubek může vykutati věčný Život.

Jenom tomu, v němž Kristus žije a působí, jest dáno slézti nejvyšší vrcholky a ponořiti se do nejhlubších hloubek.

Jenom ten, kdo žije v plnosti této síly a práce, jest schopen tušiti velikost Onoho, jenž v překypujícím bohatství stvořil zázraků plný vesmír.

4.

Avšak v síle své universality, která objímá svět i čas, se uchy-

luje eucharistická práce vnější, zapomínajíc na sebe samu, do NĚKTERÉHO koutka veliké budovy světa.

Veškeren nadbytek její universality se ukrývá do osamělé zapomenutosti nejtišší drobné práce: práce eucharistická JEST ORGANISOVANÁ.

Právě proto, že jest tak ochotná k jakékoliv práci, k jakémukoliv druhu práce v každé pracovní době, jest jí umožněno vyhledati si právě takový pracovní koutek, kde může mocně a ustavičně působiti jako část celku.

Jako věčný Bůh nezasahuje ustavičně v pracovní celek Stvoření, nýbrž jakoby se zahaloval jen v zákony tohoto Stvoření;

jako Kristus, který putuje po zemi, se spokojil malinkou Palestinou a širošírý svět přenechal svým apoštolům a jejich nástupcům;

jako eucharistický Kristus jen proto opouští svůj tichý svatostánek, aby jej zaměnil za ještě uzavřenější srdce lidská:

tak jest nejposlednější a nejhlubší vlastností eucharistické práce vnější tiše se vřaditi do celku, nestarajíc se o to, není-li snad právě toto místo pracovní pouze prostým dobrovolným pohřbením se za živa — proto jen, aby živ byl celek.

Kristus, který dokázal největší práci světovou, umřel a denně umírá v Oběti Mše svaté, aby svět mohl žíti.

A právě tak práce těch, kteří mu byli nejblíže, práce apoštolů, záležela v zanikání:

„Bůh nás apoštoly představil jako poslední, jako k smrti určené... jako smetí tohoto světa jsme se stali, povrhelem u všech až dosavad" (I. Cor. IV, 9-13).

Organisovaná práce znamená tudíž pro ty nejšlechetnější jen ustavičné zapomínání na sebe až k nejúplnějšímu sebezničení.

Nad velkolepým vrcholem jejich universální práce se zvedá témě Kříže na Golgatě.

Dříve či později — budou musiti naň vystoupiti.

Z oběti Kříže na Golgatě, z proudů krve pronásledování prvotní církve povstala nejvyšší a nejširší organisace světa — Církev a po všechny časy si žádá její zdar krvavých obětí těla nekrvavých, ale za to těžších, zápalů duší.

5.

Universální práce veškerenstva duší jest umožněna jenom v duchu universality vykonané drobné práce jednotlivé duše.

Taková duše však musí tuze často s Kristem v Nazaretě prodlévati a konati tichou tesařskou práci v zapomenutí a opovržení.

Je-li jí však dopřáno ve smyslu celku s Kristem vyjíti ven k zástupům, býti obklopenu jejich jásotem a nadšenou jejich láskou, konati zázraky velkolepé práce,

tu přece čeká na ni, v dáli sice, ale jistě, kříž na Golgatě a její umírání jest teprve její nejvyšší prací vnější.

SPOLEČENSTVÍ PRÁCE.

1.

Působivost Eucharistie se projevuje v práci a práce působí skrze Eucharistii. Avšak tajemství působnosti obou tkví ve společenství.

U Stolu Páně přijímají Miliony křesťanů jednoho a téhož Krista nerozděleně: integer accipitur (Tomáš Akvinský[1]),

veškeré křesťanstvo celého světa v pravdě spojeno, sloučeno k živé jednotě: Corpus Christi (I. Cor. XIII, 27). „Jeden chléb . . . tělem jedním" (I. Cor, X, 17).

„Jako totiž tělo jest jedno a přece mnoho údů má, všecky pak údy těla, ač jich mnoho jest, (jen) jedním tělem jsou, tak i Kristus" (I. Cor. XIII, 12). 1.)

Toto jedno tělo musí také konati životní práci. Jako spojení jeho jednotlivých údů s Kristem

1) Augustinus, De Trin. l. 4, c, 9; Caput et corpus unus est Christus.

se projevuje v práci (vnitřní i vnější), tak má i spojení všech údů jako celku s Kristem jeden úkol: společenství práce.

Eucharistické spojení jednotlivé duše vyrůstá a šíří se k eucharistickému spojení ve společnost všech duší.

Důsledně tedy vyrůstá a šíří se eucharistická práce jednotlivé duše do výšky, dáli i hloubi eucharistického společenství práce všech duší.

Křesťan přijímá u Stolu Páně především SVÉHO Krista a v síle tohoto svého Krista koná SVOU práci. Ale tentýž Kristus jest i Kristem veškerého křesťanstva.

Proto Krista přijímati znamená: znovu se zařazovati v tělo Kristovo.

V jeho síle pracovati znamená tudíž: býti spolupracujícím údem tohoto jednoho Těla.

Tato spolupráce se děje ovšem jednotlivou prací vlastní, jako společné spojení s Kristem se uskutečňuje spojováním jednotlivců s Kristem.

Ale duch práce, prostředky práce a cíl práce této, vlastní práce jednotlivce musí býti určen jedním Duchem, jedněmi prostředky, jedním cílem jednoho Těla Kristova.

„Neboť v jednom Duchu my všichni byli jsme pokřtění v jedno tělo . . . a všichni jedním Duchem byli jsme napojení" (I. Cor. XII, 13).

„A trpí-li úd jeden, trpí spolu s ním všecky údy; oslavuje-li se jeden úd, radují se spolu s ním všickni údové" (I. Cor. XII, 26).

„Abychom vyznávajíce pravdu, v lásce rostli ve všem k němu, ke Kristu, jenž jest hlavou, z něhož celé tělo, jsouc spojováno a svazováno každým svazem služebným podle působivosti v míře jednoho každého údu, béře vzrůst svůj ke vzdělání svému v lásce" (Ef. IV 15-16).

2.

Společenství práce znamená ustavičné zápasení O SMÍŘENÍ DVOU PROTIV.

Jednota společné práce musí býti uhájena při stávající zvláštní dělbě práce jednotlivé.

Právě z této zvláštnosti dělby musí vyrůsti pravá jednota, jako Kristus, Duše tohoto celkového těla, právě proto jest Spasitelem světa, že jest spasitelem jednotlivé duše.

Kristus, který žije v jednotlivém člověku a působí jeho zvláštní prací, láme osobní a národnostní meze takového jednotlivého života, rozšiřuje jeho omezenou tíseň k šíři světové: angustiamini in visceribus vestris ... dilatamini et vos (II. Cor. VI, 12-13).

Rozšiřte se!

Světový Spasitel světové práce rozšiřuje úzkou jednotlivou duši v duši světa a její jednotlivou práci v práci světovou.

Tímto šířením se jednotlivé duše a jednotlivé práce vyrůstá jednotný vzrůst jednoho Těla, které jako „tělo Kristovo" se stává obrazem Kristovým, nikoliv však jenom částečným obrazem Kristovým, jako jest to cílem omezené duše jednotlivé, nýbrž k cel-

kovému obrazu Kristovu: „v míru plnosti Kristovy“ (Ef. IV, 13).

3.

ÚCTA K INDIVIDUALITĚ PROSTÁ SOBECTVÍ.

Společenství práce toť jednota MNOHÝCH.

To znamená, že tito mnozí nesmějí zaniknouti ve fanatické stejnotvárnosti práce.

„Vždyť ani tělo není jedním údem, nýbrž mnoha údy... Kdyby všecky byly jedním údem, kde by bylo tělo?“ (I. Cor. XII. 14-19)

Teprve tehdy, když se uznává zvláštní podstata a zvláštní práce jednotlivých údů, může povstati jednota mnohých. „Kdyby celé tělo bylo okem, kde by byl sluch?“ (I. Cor. XII, 17).

„Dary rozličné... rozličné služby... rozličné působnosti“ (I. Cor. XII 4-6). „Zdaliž jsou všickni apoštoly? Zdaliž všeckni proroky? Zdaliž všickni učiteli? (I. Cor. XII, 29).

Společenství práce vyžaduje nesobecké uznání vynikajících velikých duchů, kteří jdou vlastní samostatnou cestou.

Společenství, v němž by jistá tradicionelní prostřednost každou svěží iniciativu dusila, bylo by právě protivou „Těla Kristova". Spory, které vznikají z různosti mínění takových samostatných duchů a prostředního množství, nemohou se odstraňovati tím, že veleduch bude potlačen, nýbrž tím, že prostřednost množství vychována bude k porozumění prostému sobectví a k pokornému podrobení.

Neboť to, co pobádá množství k tvrdošíjnému odporu proti novému průkopníku, toť jest jenom přirozený zákon netečnosti. Toť přirozený odpor k namahavému přeučení, přirozený sklon všedního člověka k pokojnému užívání toho, co byl vyzískal.

Jest to ona přirozená neschopnost či nechuť vyhlédnouti přes okraj vlastního života, z kruhu úzkých zájmů vlasti do výšky a šíře celku.

Nerad proto hledí člověk množství na rušitele svého pohodlného klidu a svému přirozenému sklonu vyhoví toliko, když jej kamenuje.

Však běda tělu Kristovu, podaří-li se to jeho všedním údům!

Církvi jest to požehnáním, že duchové vždy znovu a znovu samostatní a vysoko cílící rozčeří a vyburcují stojaté vody života jejích všedních dětí.

A jest pak tvrdým a neúprosným požadavkem eucharistické společenské práce vzhledem k většině všedních křestanů, aby uctivě se sklonili před neúnavným snažením těch, kteří ve strouchnivělém nánosu starých dob razí nové době cestu; aby jim poskytli pomocných rukou k pokorné pomocné práci a k bezohlednému boji s přirozenou závistí, která hlodá ve vlastním srdci.

4.

NESOBECKÉ OBĚTOVÁNÍ INDIVIDUALITY.

Úcta před vynikající individu-

alitou nalézá svůj doplňující protějšek v bezohledném obětiplném životě, jaký žíti musí tyto individuality.

Prakticky vzato jest již jednou nemožno, aby všední člověk přemohl svou omezenost, svůj odpor k novému, svou závist.

Výkřik masy: „Crucifige!", který zazněl před pretoriem Pilátovým, zazní jako pozdrav právě tak každému, kdo ve svatém vědomí své povinnosti k duším nejde všední cestou.

Vysoké nadání, které není zároveň schopno vyšší oběti, jest blízko svému zániku.

Avšak tato schopnost vyšší oběti musí opětně vyústiti ve vyšší lásku k pronásledujícímu množství.

„Ačkoli totiž jsem neodvislý ode všech, učinil jsem se židům jako židem, abych židy získal; těm, kteří jsou pod zákonem, (ačkoli sám nejsem pod zákonem), abych získal ty kteří byli pod zákonem; těm, kteří byli bez zákona, (stal jsem se), jako bych byl bez zákona, (ač nejsem bez zá-

kona Božího, nýbrž jsem v zákoně Kristově), abych získal ty, kteří jsou bez zákona; slabým stal jsem se (jako) slabý, abych získal slabé.

VŠEM STAL JSEM SE VŠÍM, abych vůbec některé přivedl ke spáse" (I. Cor. IX, 19-22).

Takový jest duch Kristův pro duše vyvolené, aby k výšinám svého duchovního zření vykopali sobě hlubiny nekonečné schopnosti ustavičného obětování a umírání, ustavičné Getsemani a Golgota a aby rozšířili srdce své v šíři nekonečné lásky a dobroty k svým pronásledovatelům, závistivým a nemajícím pro ně porozumění.

Jenom z výšin kříže mohou vystoupiti na hory nové doby, jenom krví svého srdce mohou oplodniti zaseté sémě nových světů k zrání.

Jenom v moci a síle kříže mohou rozevříti všem lidem své ruce dobrotivého porozumění.

Býti vůdcem, znamená v lásce umírati a v umírání milovati.

Ve svém listě ke Galatským uložil apoštol národů tajemství svého neunavného průkopnického zápasu. Toť tajemství všeho vůdcovství vůbec:

„S KRISTEM BÝTI UKŘIŽOVÁN“ (Gal. II, 20).

5.

Avšak netoliko býti s Kristem ukřižován, nejenom s Kristem umírati...

S KRISTEM BÝTI TAKÉ POHŘBEN.

Nebývá vzácností, že neporozumění a závist všedního množství se obrátí ve zbožňující obdiv dříve nenáviděného. Nastává nadšení pro jeho věc, ale ne snad k vůli věci samé, že by byla pochopena její pravda a velikost, nýbrž k vůli „osobnosti“, která tak „geniálně“, tak „královsky“ svou věc zastává.

Netrvá to dlouho a ze spojenectví práce povstává velmi ovšem pohodlné spojenectví kultu. Bývalá dílna místo práce voní kadidlem a zní chvalozpěvy.

A zbožňovaný hrdina?

Kdysi tvrdý a osamotnělý dělník vidí se neodvratně býti přitahován tímto rájem. Kdo také rád by se nenechal „nositi na rukou" nadšeného davu?

Ale pak také jest hotov se svým dílem. Neboť smrt hrdiny přivede s sebou i smrt jeho díla, neb dílo samo se stane útvarem mumii podobným, jemuž teď se obětuje kadidlo místo hrdinovi... a společenství práce se stalo kultem mrtvých.

Proto vůdce musí úplně zaniknouti mezi těmi které vede, tvůrce musí zmizeti ve svém díle.

On musí všechny zástupy, které za ním jdou, vychovati k samostatné práci, aby on sám na konec byl zbytečným.

Jeho největší chválou na úmrtním listu nesmí býti: „nenahraditelná ztráta", což vlastně značí největší obžalobu, nýbrž:

„Žije dále ve svém díle".

Dávno před tím, než bude jeho tělo pochováno, musí on sám býti duchovně pohřben jako oběť stavby v základech svého domu.

Teprve touto smrtí počíná jeho pravý život: non vivificatur, nisi prius moriatur (I. Cor. XV, 36).

Jemu jest dáno, aby mohl nejvyšším způsobem napodobiti dílo Kristovo a tak i „nejkřesťanštěji" působiti.

Neboť takový způsob díla jest v jeslích a na kříži pohřben Božství, v Eucharistii Božství i člověčenství, tedy celého Krista v plátnech obou způsob a po té i v hrobě těla člověkova.

6.

VYRŮSTATI V KRISTU.

Společnou povinností jak všední duše tak i duše vůdcovské jest býti spojenu s Ním.

Jeho život, který v našem životě znovu oživuje častým svatým přijímáním, jest posledním a spojujícím heslem obou.

Kristus, žijící ve VŠEDNÍ DUŠI, pozvedá ji ponenáhlu ze sobeckých mezí jejího já, šíří její obzor po široširých krajích své říše a otvírá jí rozhodující poznání o

vzájemně se doplňujících protivách člověka a národů.

Kristus, žijící v DUŠI VŮDCOVSKÉ, uvádí ji vždy hlouběji do hlubin dokonalého sebevzdání, otevírá jí nejčernější noci odříkání a požaduje vždy větší lásku z pramenů jejího utrpení. Vody života má vyraziti ze skály odporů, paprsky dobroty mají zazářiti z nočního nebe jejího života.

KRISTUS, v němž spatřuje každá duše lidská ideální obraz své podstaty a celé lidstvo jednotící obraz svého množství;

Kristus, který každé lidské práci jest nevyčerpatelným obsahem práce a veškeré lidské práci jednotkou práce její pracovní početnosti:

Kristus jest počátkem, cestou a cílem každé práce.

Jeho život, tryskající do duše, jest pohonem a silou každé práce.

Jeho život, odrážející se v pracovním životě člověka a lidstva, jest cílem veškeré práce.

Jeho život, rozmanitě žijící v rozmanitých duších, jest věčně

jednotícím obsahem všech lidských rozličností a věčně jednotným cílem veškerého společenství práce.

Kristem POČÍNÁ člověk i lidstvo, ke Kristu se propracovávají, v Kristu i ÚSTÍ:

„Já jsem první a poslední" (Zjev. I, 17).

Erich Przywara S. J.

EUCHARISTIE A PRÁCE.

Přeložil K. C. Klement

Tiskla Slovenská tiskárna
Košice, Zvonařská 19

Vydal jako 4. čís. Letorostů
L. Kuncíř v Praze VII
Ovenecká ul 4. L P. 1922